

๔๕๒๐๒๒๐๖ : สาขาวิชาภาษาไทย

คำสำคัญ : เวสสันดรชาดก/การแปลแต่ง/การรับรู้/สาร

ชนิดา สีหามาตย์ : ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดกตำนานเจ้าพระยาพระคลัง(หน): การแปลเพื่อการรับรู้สาร. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ.ดร.มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์. ๒๓๒ หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดกตำนานเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ด้านวิธีการแปลแต่ง การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจ และสารสำคัญของเรื่อง

ผลการศึกษาพบว่า เจ้าพระยาพระคลัง (หน) แปลแต่งร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดกโดยวิธีการแปลที่ส่งผลต่อการ โน้มน้าวใจ ๕ วิธี คือ ๑) การเพิ่ม ได้แก่ การเพิ่มความใหม่และการขยายความ ๒) การตัด ได้แก่ การตัดความและการคัดรายละเอียด ๓) การเปลี่ยน ได้แก่ การเปลี่ยนความแสดงอารมณ์ความรู้สึกและการเปลี่ยนความแสดงเหตุผล ๔) การสลับลำดับ ได้แก่ การสลับลำดับเหตุการณ์และการสลับลำดับบทสนทนา และ ๕) การใช้วิธีการแปลแบบผสม ๘ ลักษณะ พบว่าเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ปรับเปลี่ยนรายละเอียดบางประการเพื่อให้ผู้รับสารรับรู้เข้าใจเรื่องได้โดยสะดวกและชัดเจน โดยเลือกถ่ายทอดเนื้อหาให้เกิดความชัดเจนในด้านเหตุผลและการกระทำของตัวละครและเหตุการณ์สำคัญ และไม่ถ่ายทอดเนื้อหาที่เป็นอุปสรรคคือความเข้าใจของผู้รับสาร

เจ้าพระยาพระคลัง (หน) ใช้วิธีการสื่อสารเพื่อการ โน้มน้าวใจที่ส่งผลต่อการรับรู้สาร ๓ วิธี คือ การเสนอเชิงปริมาณโดยการกล่าวซ้ำ การอธิบายโดยการแสดงข้อมูล แสดงเหตุผล และแสดงรายละเอียด และการเปรียบเทียบ เพื่อมุ่งเสนอสาร ดังนี้ ๑) พระเวสสันดร โภทิสต์ควมีความมุ่งมั่นปรารถนาพระโพธิญาณ ๒) พระบารมีสำคัญของพระเวสสันดร ได้แก่ ทาน ปัญญา เมตตา อธิษฐาน อุเบกขา และศีล โดยเน้นความสำคัญของทานบารมีและปัญญาบารมี ๓) สาระธรรม คือ คุณธรรมและจริยธรรมที่บุคคลพึงปฏิบัติตามสถานภาพ ได้แก่ การอนุโมทนาทาน ความกตัญญูกตเวที ความจงรักภักดี และทศพิธราชธรรมสำหรับผู้ปกครอง และแสดงความเชื่อเกี่ยวกับนิพพานและกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับอุดมการณ์ของสังคม

การนำเสนอสารเหล่านี้เพื่อโน้มน้าวให้ผู้รับสารเกิดความศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคง สอดคล้องกับบริบททางสังคมในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์

ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา ๒๕๕๓

ลายมือชื่อนักศึกษา.....ชนิดา สีหามาตย์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์.....มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์.....

49202206 : MAJOR : THAI

KEY WORDS : VESSANTARAJATAKA/TRANSLATION/PERCEPTION/MESSAGE

CHANIDA SRIHAMART : RAIYAO MAHAVESSANTARAJATAKA BY CHAOPHRAYA
PHRAKHLANG (HON) : TRANSLATION FOR PERCEPTION. THESIS ADVISOR : ASSOC.
PROF. MANEEPIN PROMSUTIRAK. Ph.D. 232 pp.

The purpose of this thesis is to study translation techniques, persuasive methods, and important messages of Chaophraya Phrakhlang (Hon) 's Raiyao Mahavessantarajataka.

The study found that the poet used five translation techniques for reader persuasion namely addition (in amplification and content) ; ellipsis (in content and details); alteration (in content relating to emotion and reason); change of the order of event and dialogue; and the mixed translation methods. The poet changed some details for clear understanding of readers. He chose to adapt details for clarifying and justifying characters' deeds and some important events. He did not translate the story or content difficult for readers' understanding. The poet used three persuasive communication namely quantitative presentation, especially repetition; explanation by using fact, reason and detail; and comparison. His techniques and persuasive communication could convey three important messages. The first is Prince Vessantara's intensive aim in Bodhijnana, The second is Prince Vessantara's perfect deeds namely giving aims, wisdom, kindness, indifference, and morality, of which the first and the second are highly emphasized respectively, The third is righteousness and morality suitable to people with different rank and condition namely gladness in other's denotion; gratitude; devotion; ten moral precepts of rulers. ; and beliefs in nibbana and karma.

Department of Thai Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2010
Student's signature *Chanida Srihamart*
Thesis Advisor's signature *Manee Pin Promsuti Rak*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสะดวกจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ขอรบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ ที่กรุณาตลอดเวลาอันมีค่ายิ่งช่วยชี้แนะแนวทาง ให้คำปรึกษาและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ด้วยความอดุสาหะ รวมทั้งประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ อบรมสั่งสอนและให้แง่คิดนับตั้งแต่ผู้วิจัยเข้าศึกษา และเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวรรณคดีไทย ศิษย์ซาบซึ้งในพระคุณครูอย่างสูงยิ่ง

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ไร่รัตน์ ลักษณะศิริ อาจารย์ ดร.สุมาลี ลิ้มประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภกาญจน์ ผาทอง ที่กรุณาตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ด้วยความอดุสาหะ พร้อมทั้งให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ช่วยให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายวรุณ น้อยนิมิตร กรรมการสอบหัวข้อวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์

ขอขอบคุณ โครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยแห่งชาติ (สกว.) ที่สนับสนุนงบประมาณการวิจัยตลอดระยะเวลา ๑๘ เดือน และขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพจน์ อัสววิรุฬหการ ศาสตราจารย์ ดร.ประคอง นิมมานเหมินท์ และศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปรานี กุลละวณิชย์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอบพระคุณอาจารย์สุภาพร กุศลจำเริญ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ที่กรุณาตลอดเวลาให้คำแนะนำด้านการแปล การสื่อสารเพื่อการรับรู้สาร

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์กัญญรัตน์ เวชศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชุมสาย สุวรรณชมภู รองศาสตราจารย์บาหยัน อิมสำราญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สำเนียงงาม อาจารย์นันท์วัลย์ สุนทรภาระสถิตย์ และคณาจารย์ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่กรุณาให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะ และคอยสอบถามความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์อยู่เสมอ

ขอบคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายงานเอกสารตัวเขียนและจารึก หอสมุดแห่งชาติ ที่อำนวยความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูลเอกสารโบราณให้ผู้วิจัยได้นำมาประกอบการศึกษาวิทยานิพนธ์

ขอบคุณมิตรชาวอักษรศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากรและต่างสถาบัน คุณปัทิตดา พุฒะเนียด พี่จุฑารัตน์ ไชยสวัสดิ์ พี่นิตยา มีสุวรรณ ฉายสิริ พัฒนถาวร พี่ศิริพร เศรษฐพฤทธิ คุณอุมาวรรณ รุยาพร และนพวรรณ สามไพบูลย์ ที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและให้กำลังใจเสมอมา

ขอบคุณครอบครัวที่ปลูกฝังและสนับสนุนโอกาสด้านการศึกษาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด สิ่งดี ๆ ในชีวิตล้วนเกิดขึ้นได้ด้วยความรักอันยิ่งใหญ่ของคุณพ่อ คุณแม่ และพี่สาวทั้งสอง